

У НОВОМЕ САДУ У ПЕТАК 31. ЈУЛА 1887.

ГОДИНА XII

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 16.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

Скупштина друштва за срп. нар. позориште 20. јуна о. г.

Извештај управног одбора о своме годишњем раду.

Славна скупштино! Узвищени осећаји радости и весеља, права душевна наслада и задовољство обузимају нас, што можемо наш овогодишњи извештај почети тиме, да смо 25-годишњицу нашег народног позоришта прославили на начин, који је био на дику, понос, част и славу српском народу, српском имену и гласу. Та величанствена културна светковина народа нашег на овој страни трајала је шест дана и испала је у сваком погледу сјајно и дивно. О првом дану прославе, други дан ускреа 6. априла, била је прва представа и том приликом поздравио је госте и публику начеоник друштвени др. Лаза Станојевић. За тим је управитељ Д. Ружић говорио „Пролог“, што га је саставао Милорад П. Шапчанин, а иза тога држао је подначеоник А. Хацић свечан говор о постанку и развитку српског позоришта у опшите и народног на поссе. На послетку приказали се: „Пријатељи“, од Л. Лазаревића, којима је народно позориште отпочело своје представе. 7. априла, други дан светковине, приказала се „Избирачица“, од К. Трифковића и „Преки лек“, од М. Калића. О трећем дану прославе, 8. априла, представљао се „Владислав“ и насловну улогу играо је А. Мандровић. О четвртом дану прославе, 9. априла, приказао се „Максим Црнојевић“, од Л. Костића. Иву Црнојевића играо је А. Мандровић. О петом дану прославе, 11. априла, приказани су у 3 раздела поједини призори из ових драма и трагедија: У I. вом разделу: „Сеоба Српска“, од В. Јакшића, „Немања“, од дра Ј. Суботића и „Демон“, од дра Милана Јовановића. У II. вом разделу: „Краљ Вукашин“, од Драг. Ј. Илића, „Цар Лазар“, од М. Бана и „Ђурађ Бранковић“, од Ј. Ђорђевића. У III. вом разделу: „Стеван последњи краљ босански“, од М. Поповића, „Преходница српске слободе или српски хајдуци“, од В. Малетића и „Сабља Краљевића Марка“, од Ј. Ђорђевића и А. Хацића.

Приказом тих појединих призора ишло се на то, да се на очигледан начин представи развитак

наше позоришне књижевности и да се изнесе српска повесница у главнијим њеним моментима.

У тој представи суделовао је Тома Јовановић у у洛зи „Краља Вукашина“, „Ђурђа Бранковића“ и „Миљка Мркoniћа“.

Позоришне представе увеличали су својим присуством Јован Ђорђевић, творац и отац наше позоришта, Ј. Кнајзл, интенданат загребачког народног позоришта, и са стране три наша драмска писца: Матија Бан, Ђорђе Малетић и Драг. Ј. Илић ј.

О шестом дану прославе, 12. априла, била је беседа с игранком, на којој су суделовали: Стеван Дескачев, оперни певач из Загреба и М. Марковић, члан наше позоришне дружине, и вел. кикиндско, карловачко и новосадско певачко друштво.

Беседом се завршила на најлепши начин та ретка светковина, којом смо сјајно засведочили, да умемо заступати име и достојанство народа нашег у свету.

Прелазећи на рад управног одбора, част нам је јавити, да су се за чланове уписали ови родољуби: Паја Андрејевић из Руме, који је исплатио целу чланарину од 50 фор., П. Ђуришић из Руме, који је платио 10 фор., а за остатак од 40 фор. издао је обvezницу, и Петар Дамјановић из Н. Сада, који је издао обvezницу за чланство.

Од 15. маја 1886. до 31. маја 1887. обишила је наша позоришна дружина ова места: В. Бечкерек, Перлез, Меленце, В. Кикинд, Панчево, Сентомаш, Ст. Бечеј, Нови Сад и Митровица. Сада се налази Руми, а одатле ће ићи у Земун, па у Вуковар. Заслуга је износила 23.219 фор. 56 н. Упоредивши с тим издавање од 22.674 фор. 01 новч. показује се сувишак од 545 фор. 55 н. а. вр. Заиста леп резултат за ова тешка времена.

У договору и по жељи месних позоришних одбора даване су у Панчеву и В. Кикинд предстave за народ с обаљеним ценама и дечије представе у Сентомашу и Митровици.

На место Стевана Јефтића, који је захваљио на деловодству, постављен је за деловођу досадањи шаптач Паја Степић, који ту дужност савесно обавља.

Од старих наших чланова примљени су опет натраг у дружину Андрија Лукић и Михаило Димитријевић и тиме се представљачко особље лепо оснажило.

У репертоар су примљена ова дела: „Вукашин“, трагедија у 5 чинова, од Д. Ј. Илића, „Рат с милионима“, позоришна игра у 4 чина, од Нордау а, „Кап отрова“, позоришна игра у 4 чина, од Оскура Блументала, „Златан паук“, шала у 4 чина, од Фрање Шентана, „Неће варошанку“, шаљива игра у 4 чина, од А. Шрајбера, „Црна пега“, позоришна игра у 3 чина, од А. Чикије, „Завађена браћа“, позоришна игра у 4 чина, од Еркмана и Шатријана, „Распика ћа“, чаробна позоришна игра у 5 чинова, с певањем, од Ф. Рајмунда, „Курјак и јагње“, од А. Шрајбера, шаљива игра у 4 чина, „Велико звоно“, шаљива игра у 4 чина, од Оскура Блументала.

С репертоара су скинута ова дела: 1. Две варалице, посрబљена шаљива игра у 1 радњи. 2. Помодар, посрబљена шаљива игра у 2 чина. 3. Заручник и невеста у једној особи (по Коцебују посрблјено). 4. Четир писмена, посрబљена шаљива игра у 1 чину. 5. Ђеша, Неша и Јеша, посрబљена шаљива игра у 1 чину. 6. Боље умети него имати, посрб. шаљ. игра у 2 чина. 7. Зазидан прозор, посрб. шаљ. игра у 1 чину. 8. Љубоморна жена, по Коцеб. посрб. шаљ. игра у 2 чина. 9. Хомеопатски лек, посрб. шаљ. игра у 1 чину. 10. Силом болесник, по Молијеру посрб. шаљ. игра у 1 чину. 11. Салик моје драге, посрб. шаљ. игра у 3 чина. 12. Снепеткашевић, по Молијеру посрб. шаљ. игра у 1 чину. 13. Помодарка, по Молијеру посрб. шаљ. игра у 1 чину. 14. Разбијена шоља, посрб. шаљ. игра у 1 чину. 15. Сајијин шешир, шаљ. игра у 1 чину. 16. Пуница, посрб. шаљ. игра 2 чина. 17. Ко је господар у кући, посрб. шаљ. игра у 1 чину. 18. Четири адвоката, посрб. шаљ. игра у 3 чина. 19. После иноћи, посрб. шаљ. игра у 2 чина. 20. Парница, посрб. шаљ. игра у 1 чину. 21. Љуција Дидјерева, драма у 3 чина. 22. Нелека кула, драма у 5 чинова. 23. После цијанке, посрб. шаљ. игра у 1 чину. 24. Пожубац, по талијанском посрб. шаљ. игра у 1 чину. 25. Две кћери на удају, по талијан. посрб. шаљ. игра у 1 чину. 26. Кућна капица дра Фауста, лакридија у 3 чина. 27. Сеоска простота, шаљ. игра у 4 чина. 28. Крштене ишимо, шаљ. игра у 1 чину. 29. Воденичарева ћерка, посрб. шаљ. игра у 4 чина. 30. Лекар, шаљ. игра у 1 чину. 31. Ала су смешни ти мужеви, шаљ. игра у 2 чина. 32. У сну и на јави (Цркао магарац), драма у 4 чина. 33.

Варошани на селу, по франц. посрб. шаљ. игра у 5 чинова. 34. Весели двори, по франц. посрб. шаљ. игра у 3 чина. 35. Дружина, шаљ. игра у 5 чинова. 36. Драги јујак, шала у 4 чина.

Пошто су приходи од фонда позоришног тако малени, да једва што преостаје, то се нису могле расписати три награде за расправу: Које би позоришне комаде требало скинути са репертоара нашег нар. позоришта, а које би нове комаде ваљало превести за нашу позорницу, с нарочитим обзиром на словенеску књижевност.

У помоћ управитељу постављени су за редитеље глумци: Веља Миљковић и Пера Добриновић.

У местима, у којима се дружила позоришна бавила, а било је коровоће, обучавали су исти дружину у певању.

Друштво ово постигаје велики удар: изгубило је свог ревносног старог члана Гедана Леовића у Сомбору. У записник је стављена туга и жалост за губитком тако вреног родољуба, који је готово од постанка нар. позоришта био поверилик позоришта и члан управног одбора овога друштва и увек се живо и својски заузимао за унапређење српског народног позоришта. Нека му је слава!

На глас о смрти Марије Рајковиће-Димитријевићке, која је више година глумовала на наноју позорници, изјављено је саучешће за смрћу покојничином и постал је леп венац на самртнички јој одар.

На расправи оставине пок. кнеза А. Карабођевића у Теминвару ликвидован је народном позоришту остављени легат од 1500 фор., но пошто расправа оставине због неких преговора између наследника и извршиоца тестамента с једне стране, и „Матице Српске“ с друге стране није могла бити довршена, то ће се на исплату позоришног легата морати чекати до коначног довршења оставинске расправе.

Штедионица у Вуковару послала је и ове године 50 ф. прилога српском нар. позоришту. Камо лепе среће, да се и други новчани заводи угледају на тај родољубиви пример штедионице вуковарске.

Извршене су све оправке на позоришној згради с поља и изнутра, те је тако синула новим сјајем.

Високо кр. угар министарство унутарњих послова позвало је ово друштво, да затвори и подносе министарству основно писмо за закладу, коју је пок. Гавра Јанковић из Арада основао и завештао у корист српском нар. позоришту. На тај позив одговорено је високом министарству, да та оставина није још раесправљена и да ће та оставина припасти овом друштву тек после смрти наследника Ђорђа Лукића, и да ће

се у своје време зготовити тражено основно писмо и послати високом министарству.

Дата је дозвола добровољачком позоришном друштву у Ст. Броду, да сме представљати неколико комада позоришних, за које је право приказивања придржано овом друштву.

Дата је дозвола А. Шрајберу, да може превести на немачки језик и штампати шаљиву игру „Љубавно писмо“, од К. Трифковића.

Непосредни надзор над позоришном дружином вршио је на страни више пута начеоник друштвени др. Лаза Станојевић, а уместу подначеоник А. Хацић.

Да би се реорганизација позоришне дружине могла постићи, отказано је свима члановима на време, уговором прописано, и исти су позвани, да саопште услове, под којима желе бити примљени на ново.

Молба позоришне дружине, да јој се одобри одмор од месец дана није се могла уважити за ову годину, пошто то не допушта стање фонда позоришног.

Лист „Позориште“ излазио је редовно под уређивањем А. Хацића. У њему је штампан по обичају и цео рад екупштински, а тако исто по одлуци екупштинској „Преглед стања ручне позоришне благајне дружине срп. нар. позоришта за време од 15. маја 1886. до 31. маја 1877. и именик редовних и почасних чланова друштвених.

Благајна позоришна сконтрована је више пута, последњи пут 27. јуна о. г. и увек је нађена у реду.

Јоца Ковачић из Мола, који доживотно ужива 55 кат. јутара земље, које је његова покојна жена Јулијана рођ. Смиљанова оставила срп. нар. позоришту, учинио је понуду 28. јуна о. г. да откупи ту земљу. Понуда му се није могла у претрес узети, што није ништа споменуто и о откупу оне земље, која је оставинској земљи припадала при подели сећанског пашића.

То је у главном рад управнога одбора, који је имао 9. седница, позоришни одсек 7., а економски одсек 8. седница.

Извештај управитељев о годишњем раду позоришне дружине.

Част ми је поднети славној екупштини из вештај о раду и путовању срп. нар. позоришне дружине од 15. маја 1880. до 31. маја 1887. г. Дружина срп. нар. позоришта бавила се од 15. маја до 16. јуна 1886. год. у Вел. Бечкереку и дала је 19 представа, једну представу за децу и једну корисницу дружини. — Из Вел. Бечкерека отишла је дружина у Перлез и бавила се тамо до 8-ог јула, где је давала 10 представа, корисницу дружини, приредила је једно село и певала је о Петрову дне у цркви. — Из Перлеза је отишла дружина у Меленце, где се бавила до 8-ог августа и давала је 16 представа, корисницу дружини и певала је у цркви о Преображењу. — Одатле је отишла у В. Кикинду и бавила се тамо до 14. октобра. У В. Кикинди дала је 34 представе, једну забаву са тамошњим певачким друштвом и једну корисницу дружини. Уједно је тамо у споразуму са месним позоришним одбором давано неколико представа за народ са обаљеном ценом. — Из В. Кикинде отишла је дружина у Панчево, где се бавила од 15. октобра до 31. дец. 1886. и давала је 42 представе, неколико представа за народ са обаљеном ценом и корисницу дружини. — Одатле је дружина отишла у Сентомаш и бавила се у њему од 1. јануара до 15. фебруара 1887. За то време давала је 25 представа, једну представу за децу, корисницу дружини и певала је на Сретеније у цркви. — Из Сентомаша је отишла дружина у Стари Бечеј и бавила се у њему до 15. марта, где је давала 16 представа, један концерат и

корисницу дружини и певала је једне недеље у цркви. — Из Ст. Бечеја дошла је дружина у Н. Сад, где се бавила до 15. априла. За време свога бављења у Н. Саду давала је 5 представа и судељовала је у 25-годишњој прослави нашег позоришта. — После прославе дружина је отишла у Митровицу, где се бавила до 31. маја и давала је 25 представа, једну представу за децу, једну корисницу дружини и певала је на Духове о служби и на парастосу покојног митроносног пејсника Никанора Грујића. — Из Митровице је дружина отишла у Руму, где се и сада бави.

Ове прошле године иступили су из друштве: М. Петровић, М. Стојчевић и С. Ђурђевић са женом, а примљени су: Андрија Лукић, М. Димитријевић и Н. Врга (почетник).

Репертоар је поновљен ове године са овим новим делима: „Пит и Фокс“, „Поклон“, „Завађена браћа“, „Перишонов пут“, „Све за сина“, „Убијац“, „Распикућа“, „Црна пега“, „Смрт Стевана Дечанског“, „Карло ХП“. Осим тога научено је за прославу: „Владислав краљ бугарски“, „Пријатељи“ и поједине појаве из разних драма, као из: „Краља Вукашина“, „Сеоба Србаља“, „Преодница српске слободе“, „Демон“, „Немања“ и „Цар Лазар“. Све у свему може се рачунати да је репертоар са 14 комада приновљен. Свакојако би се репертоар још јаче приновио, да се није члан друштвени гђа С. Вујићка у В. Кикинди опасно разболела и три месеца боловала, те се усљед тога морало по где-која њезина улога попуњавати, што много времена

одузима. У спреми су ови комади: „Туђинка“, „Отмица Сабињанака“, „Новинари“, „Пут око земље“, „Федора“, „Златан науک“, „Нећеварошанку“, „Курјак и јагње“, „Велико звоно“, „Кап отрова“.

Завршући свој извештај част ми је искрено

захвалити се славној скупштини, као и сл. одбору на досадањем поверењу и одликовању, које већ ево осам година уживам с молбим, да ме сл. скупштина, ако је икако могуће, рени важне и тешке управитељске дужности.

ЛИСТИЈА.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Бројавни поздрави о прослави 25-годишњице
српског народног позоришта.) (Сврнегатак.)

Земун. Мезимчути премилог нам народа српског, као будиоцу српског духа и непомућене чисте српске свести приликом двадесетпетогодишње светковине, жели ова задруга бесконачан опстанак. Светлило друштво то на српском небу вазда јасно кано звезда „Даница“, те у цуном сјају свом бог дао дочкало петесетгодишњу прославу. *Земунска српска црквена задруга.*

Даљ. Душевно учествујући у прослави двадесетпетогодишњице позорнице, желимо трајан и успјешан опстанак мезимчути народном на ионос и дику васцелог српства, те кличемо: Живио народ српски! Живила позорница дружина. *Српско певачко друштво „Лира“ у Даљу.*

Суботица. Данас када овострано српство дубоко осека значај и вредност двадесетпетогодишње прославе опстанка и живота милог нам мезимчета, то вам ево и ми кличемо, ценећи досадањи рад, напред!

Гредимо с нашим мезимчетом мети славе, негујмо га и потномажимо га како би у будућој још сјајније зраке просвете синало по милијум нам српству. *Српска Суботичка певачка дружина.*

Темишвар. Родољубивим одушевљењем поз дрављамо двадесетпетогодишње свесно и дично напредовање у корист српске приказивачке вештине. *Српско певачко друштво у Темишвару.*

Бела Црква.

Звездо сјајна међ звездама,
Камен драги међ каменима,
Буктињо свестна међ буктињама,
Днични цвете међу цвећем,
Сјај нам, блистaj нам, букти и мири
нам док ти рода и порода твога.

Ово ти жели на дан 25-годишње прославе посестра твоја *Белоцркванска певачка дружина.*

Висока. Кличем велигласно: Слава творцима народног мезимчета! Вјековима било српству тако права народна просветна школа!

Борђе Нелеги.

Загреб. Продужите рад ово усавршавања и напретка српског народног позоришта. Труде ваше благословиће бог, а народ српски знati ће цијенити своје пријатеље, борце за народне

светиње. Наставите борбу против мрака, јер се само при расвјети можемо спознати.

Никола Симић, Србин из Босне.

Б. Пешта. Прославу нашег народног мезимчата славимо и ми у духу с вами

Будапештанска занатлијска омладина.

Лајачиг. Слава труdbеницима око одржања Српства! Цветало много љета српско народно позориште! *Атанасијковић, Андрић, Бугарски, Вујић, Весић, Јевђатовић, Исајловић, Крситић, М. Панчевић, Мокрањац, Ненадовић, Никишић, Станијевић, Аничић.*

Загреб. Слава српском народном позоришту, које је пуних 25 година савјестно испуњавало свој узвишен задатак, те одлично издржало на бранику српског језика и народног имена. Слава и управи позоришној! *Нико Гавела.*

Загreb. Данашњој прослави, коју достојно слави српска Талија, та будилница народне свијести, кличемо: Напредовало српско народно позориште и народ се с њиме ионосио. Живили сакупљени гости, сртна слава! *Никола Кек, Гаја Бабић.*

Загreb. Данашњој четвртстолетној културној прослави српског народног позоришта прије дружијем се и ја. Сртно вам било, браћо, само напред!

Стајан Калембер.

Бела Црква. Слава српском народном мезимчути! Српски потомци славила педесет и стогодишњицу! Дај боже родио се српски родољуб, који ће материјално за навек осигурати га!

Клисурац поп Зарија.

Бела Црква. Слава будилнику српске свести и народности! Дочекао и славио српски народ стогодишњицу свог мезимчета. *Јелена Т. Остојића.*

Б. Пешта. Живи били глумци мили, из гњезда се свагда вили. *Пера Костић.*

Беловар. У духу, браћо, славимо с вами своопрву српску свечаност. Жеља ваша жеља наша. Са братским поздравом. *Браћа Бакић.*

Мохол. Нашем мезимчути честитамо данашњу славу са жељом, да му она буде граница трновите прошлости и цветне будућности!

Јоца и Мара Ковачић, Данича Поповић, Душан Матић, Јоца Поповић, Павле Симић, Сава Недељковић, Милорад Шимић, Драгутин и Милушић Ковачевић.

Издаје управа српског народног позоришта.